

Gemensamma termer, begrepp och informationsstruktur inom läkemedelsområdet

Slutrapport 2019

Denna publikation skyddas av upphovsrättslagen. Vid citat ska källan uppges. För att återge bilder, fotografier och illustrationer krävs upphovsmannens tillstånd.

Publikationen finns som pdf på Socialstyrelsens webbplats. Publikationen kan också tas fram i alternativt format på begäran. Frågor om alternativa format skickas till alternativaformat@socialstyrelsen.se

Artikelnummer 2019-12-6491

Publicerad www.socialstyrelsen.se, december 2019

Förord

Socialstyrelsen har fått regeringens uppdrag att utreda termer, begrepp och informationsstruktur inom läkemedelsområdet (S2017/07302/RS).

I uppdraget har ingått att utreda termer och begrepp med koppling till ordination och förskrivning av läkemedel, med utgångspunkt i Socialstyrelsens krav på hur en läkemedelsordination ska dokumenteras (HSLF-FS 2017:37) samt med hänsyn tagen till de behov som finns i samband med införandet av den kommande nationella läkemedelslistan.

Arbetet har innefattat att ta fram och kvalitetssäkra definitioner i Socialstyrelsens termbank, ta fram tillämpade begrepps- och informationsmodeller samt att identifiera och vid behov ta fram koder för dokumentation. Utredningen har genomförts i linje med pågående arbete för en enhetligare begreppsanvändning inom ramen för Vision e-hälsa 2025.

I uppdraget har även ingått att ge användarstöd till E-hälsomyndigheten, Läkemedelsverket, Sveriges Kommuner och Landsting och Inera när det gäller frågor om nationell informationsstruktur och nationellt fackspråk inom läkemedelsområdet.

Uppdragets syfte är att termer och begrepp med koppling till ordination och förskrivning av läkemedel, ska kunna hanteras och tolkas likartat oberoende av aktör eller system.

Detta är slutrapporten för uppdraget, som ska redovisas till Regeringskansliet (Socialdepartementet) senast den 15 december 2019. Ansvarig enhetschef på Socialstyrelsen är Anna Aldehag. Rapporten har sammanställts av Victoria Johansson, hälsoinformatiker, Alma Hjertén Soltancharkari, terminolog, Torbjörn Sjölin, projektledare, samt Lotta Holm Sjögren, e-hälsostrateg.

Olivia Wigzell
Generaldirektör

Innehåll

Förord	3
Sammanfattning	7
Uppdraget till Socialstyrelsen	8
Syfte och mål	8
Våra utgångspunkter i uppdraget.....	9
Promemoria om nationell läkemedelslista	9
Lagen om nationell läkemedelslista	9
Enhetlig begreppsanvändning.....	9
Relaterade uppdrag	10
Genomförande av uppdraget	11
Samverkan med andra aktörer	11
Uppdragets ingående delar	11
Resultat	16
Uppdaterat innehåll i termbanken	17
Begreppsmodell för ordination och hantering av läkemedel	17
Kodverk.....	17
Vidareutveckling av nationell informationsstruktur.....	18
Behov av fortsatt utveckling.....	19
Utmaningar i arbetet	19
Fortsatt arbete och förvaltning.....	19
Referenser	21
Bilaga 1. Uppdateringar i termbanken	23
Bilaga 2. Tillämpad begreppsmodell.....	25
Bilaga 3. Kodverk för administreringssätt	34
Bilaga 4. Kodverk för dosenhet.....	42

Sammanfattning

Socialstyrelsen har fått regeringens uppdrag att under 2018 och 2019 utreda hur termer och begrepp med koppling till ordination och förskrivning av läkemedel, ska kunna hanteras och tolkas likartat oberoende av aktör eller system. Utgångspunkten är Socialstyrelsens krav på hur en läkemedelsordination ska dokumenteras enligt Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (HSLF-FS 2017:37) om ordination och hantering av läkemedel i hälso- och sjukvården. Hänsyn ska också tas till de behov som finns i samband med införandet av en kommande nationell läkemedelslista, ett arbete som E-hälsomyndigheten ansvarar för. Arbetet startade 2018 med att informationsbehovet identifierades, ett antal begreppsutredningar genomfördes, förslag på definitioner av begrepp, utkast till begreppsmodell och informationsmodell togs fram och ett arbete med framtagande av nya begrepp och koder för administreringsätt påbörjades. Under 2019 har följande aktiviteter genomförts:

- färdigställt påbörjade begreppsutredningar och utrett ytterligare begrepp med koppling till ordination och förskrivning
- reviderat Socialstyrelsens termbank utifrån genomförda begreppsutredningar
- färdigställt en tillämpad begreppsmodell för läkemedelsordination, utifrån den nationella informationsstrukturens referensmodeller
- beskrivit hur informationen kan dokumenteras med hjälp av nationellt fackspråk där koder/kodverk finns (t.ex. i nationell källa för ordinationsorsak)
- färdigställt arbetet med nya begrepp, koder och kodverk i Snomed CT för administreringsätt och dosenhet
- vidareutvecklat delar av den nationella informationsstrukturen, där behov av detta har identifierats

Socialstyrelsen har också tillhandahållit användarstöd till E-hälsomyndigheten, Läkemedelsverket, Sveriges Kommuner och Landsting och Inera när det gäller frågor om nationell informationsstruktur och nationellt fackspråk inom läkemedelsområdet. Detta har skett genom regelbundna möten och workshoppar i arbetsgrupper där Socialstyrelsen deltagit med terminologer och informatiker.

Tillsammans har aktörerna också identifierat behov av framtagande av nya kodverk. Socialstyrelsen har bidragit med Snomed CT-kompetens samt granskat kodverkens allmänspråkliga medicinska termer.

Det krävs en enhetlig begreppsanvändning i vård och omsorg för att information ska kunna utbytas utan att innebörd och sammanhang går förlorat. Uppdraget bidrar till arbetet inom området enhetligare begreppsanvändning i Vision e-hälsa 2025, som har fokus på att säkerställa ett standardiserat innehåll i dokumentationen.

Uppdraget till Socialstyrelsen

Socialstyrelsen har regeringens uppdrag att under 2018 och 2019 utreda hur termer och begrepp med koppling till ordination och förskrivning av läkemedel, ska kunna hanteras och tolkas likartat oberoende av aktör eller system.

Utgångspunkten är Socialstyrelsens krav på hur en läkemedelsordination ska dokumenteras enligt Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (HSLF-FS 2017:37) om ordination och hantering av läkemedel i hälso- och sjukvården. Hänsyn ska också tas till de behov som finns i samband med införandet av den kommande nationella läkemedelslistan.

Socialstyrelsen ska ge användarstöd till E-hälsomyndigheten, Läkemedelsverket, Sveriges Kommuner och Regioner¹ (SKR) och Inera när det gäller frågor om den nationella informationsstrukturen (NI) och nationellt fackspråk inom läkemedelsområdet. Utredningen ska bidra till det pågående arbetet för en enhetligare begreppsanvändning, inom ramen för Vision e-hälsa 2025.

Slutligen ska Socialstyrelsen vid behov också vidareutveckla NI om ovan nämnda arbete ger anledning till detta.

Uppdraget är en del i det omfattande arbetet med att förbättra informationsflödet i läkemedelsprocessen. Den nationella läkemedelslistan förutsätter en strukturerad och standardiserad dokumentation av läkemedelsordinationer i patientjournalen.

Syfte och mål

Syftet med uppdraget är att termer och begrepp med koppling till ordination och förskrivning av läkemedel, ska kunna hanteras och tolkas likartat oberoende av aktör eller system. Att minska risken för feltolkningar och för brist på information bidrar till en ökad patientsäkerhet. De övergripande målen är:

- en enhetlig begreppsanvändning av termer och begrepp med koppling till ordination och förskrivning av läkemedel, samt
- ett enhetligt och standardiserat sätt att strukturera information om ordinationer och förskrivningar av läkemedel.

---

¹ Tidigare Sveriges Kommuner och Landsting (SKL)

Våra utgångspunkter i uppdraget

En utgångspunkt för uppdraget är Socialstyrelsens krav på hur en läkemedelsordination ska dokumenteras enligt Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (HSLF-FS 2017:37) om ordination och hantering av läkemedel i hälso- och sjukvården. Nedan beskrivs fler utgångspunkter i Socialstyrelsens arbete med uppdraget.

Promemoria om nationell läkemedelslista

I december 2016 lämnade Socialdepartementet förslag till en ny lag om nationell läkemedelslista DS 2016:44 [1]. Det primära syftet med den nationella läkemedelslistan är att förbättra patientsäkerheten genom att tillgodose patientens, hälso- och sjukvårdspersonalens och expedierande personal på öppenvårdsapotek behov av samlad information om en patients läkemedelsbehandlingar. Samlad information kan också minska risken för läkemedelsmissbruk.

I dag är det svårt att få en helhetsbild av en patients aktuella läkemedelsbehandlingar eftersom uppgifter finns i olika källor. Förutsättningarna för åtkomst till dessa källor varierar för såväl patienter som för hälso- och sjukvårdspersonal. Detta innebär patientsäkerhetsrisker i de olika stegen i läkemedelsprocessen. Åtkomst till uppgifter om patientens aktuella läkemedelsanvändning är exempelvis nödvändig för att en ordinator ska kunna göra den lämplighetsbedömning som alltid ska föregå en läkemedelsordination.

Lagen om nationell läkemedelslista

Den 1 juni 2020 träder lagen om nationell läkemedelslista i kraft. Den nationella läkemedelslistan ska ge vården, omsorgen, apoteken och patienten själv tillgång till samma information om patientens förskrivna och uthämtade läkemedel, oavsett var i landet patienten har ordinerats eller hämtat ut sina läkemedel.

Den nationella läkemedelslistan kommer jämfört med dagens receptregister och läkemedelsförteckning få innehålla ytterligare några uppgifter som härrör från läkemedelsordinationen och som bedöms bidra till patientsäkerheten, en av dessa är ordinationsorsak.

Enhetlig begreppsanvändning

För att nå målen i Vision e-hälsa 2025, lyfts insatser inom tre nyckelområden: regelverk, tekniska standarder och enhetligare begreppsanvändning. Teknisk standardisering krävs för att information ska kunna delas mellan olika system. Enhetlig begreppsanvändning krävs för att information ska kunna utbytas utan att innebörd och sammanhang går förlorat. Arbetet inom området enhetligare begreppsanvändning handlar om

att säkerställa ett standardiserat innehåll i dokumentationen. Socialstyrelsen har ordförandeskapet i denna arbetsgrupp.

Uppdraget har ett nära samband med Socialstyrelsens uppdrag om ändamålsenlig och strukturerad dokumentation. Socialstyrelsen utvecklar och förvaltar en gemensam grund för att strukturera och koda information som dokumenteras om patienter och brukare. Uppdraget finns i myndighetens instruktion. Grunden består i en nationell informationsstruktur och olika fackspråkliga resurser; den svenska versionen av det internationella begreppssystemet Snomed CT, Socialstyrelsens termbank och ett antal hälsorelaterade klassifikationer, exempelvis ICD-10-SE.

Med hjälp av dessa verktyg kan detaljerade beskrivningar av områdes-specifik information tas fram, så kallade informationsspecifikationer. Dessa beskriver hur informationen bör struktureras och kodas i journaler och personakter samt i nationella e-tjänster som hanterar informationen.

Relaterade uppdrag

Utifrån förslaget i promemorian har regeringen gett ett antal myndigheter och aktörer olika uppdrag som är relaterade till den nationella läkemedelslistan.

E-hälsomyndigheten har uppdraget att utveckla och införa den nationella läkemedelslistan samt att samordna relaterat arbete som bedrivs av myndigheterna, SKR och andra berörda aktörer.

Läkemedelsverket ska påbörja strukturering av informationsmängder som kommer att registreras i den nationella läkemedelslistan och som beskrivs i E-hälsomyndighetens fördjupade förstudie om den nationella läkemedelslistan [2]. Läkemedelsinformation som behövs för den nationella läkemedelslistan ska anpassas till IDMP-standard², som implementeras i Europa. Detta innebär att genomföra ett mappningsarbete samt att förbereda hantering av information om aktiv substans utifrån de behov som finns i den nationella läkemedelslistan.

SKR och Inera ger regioner och kommuner stöd i det arbete som krävs inför att den nationella läkemedelslistan blir lag år 2020. Senast den 1 juni 2022 ska alla förskrivningar på läkemedel, hjälpmedel och livsmedel skötas via den nationella läkemedelslistan. Det innebär ett stort förändringsarbete för hälso- och sjukvården. Exempelvis kommer regioner och kommuner att behöva bygga om förskrivningsmoduler och andra system som hanterar information om förskrivningar. Det blir också nödvändigt att se över arbetssätt och att hitta en gemensam syn på ansvaret för patientens läkemedelsbehandling. SKR och Inera företräder också regioners och kommuners intressen gentemot nationella aktörer i denna utveckling. Inera fokuserar särskilt på frågor om hur de nationella tjänsterna som Pascal³, Nationell patientöversikt⁴ och Journalen⁵ kommer att fungera tillsammans med den nationella läkemedelslistan.

---

² Identification of Medicinal Products

³ <https://www.inera.se/tjanster/pascal/>

⁴ <https://www.inera.se/tjanster/nationell-patientoversikt-npo/>

⁵ <https://www.inera.se/tjanster/journalen/>

Genomförande av uppdraget

Uppdraget startade 2018 och delrapporterades till socialdepartementet i december 2018 [3]. Följande aktiviteter har genomförts under 2019:

- Begreppsutredningar som påbörjades 2018 har färdigställts och ytterligare begreppsutredningar har genomförts där behov har identifierats.
- Socialstyrelsens termbank har reviderats utifrån genomförda begreppsutredningar.
- Tillämpad begreppsmodell för läkemedelsordination har färdigställts.
- Nya begrepp, koder och kodverk har tagits fram i Snomed CT.
- Arbetet med ändringar i NI har slutförts, där sådana behov har identifierats.
- Användarstöd har erbjudits till E-hälsomyndigheten, Läkemedelsverket, SKR och Inera när det gäller frågor om NI och nationellt fackspråk inom läkemedelsområdet.

Arbetet har utförts genom etablerade metoder för terminologiarbete, begreppsmodellering, informationsmodellering samt för val och framtagande av kodverk. Följande metodstöd har använts i arbetet: *Strukturera och koda information för elektronisk hantering* [4], *Socialstyrelsens handledning för arbete med begrepp och termer* [5], *Stöd för användning av nationell informationsstruktur (NI)*, *Tillämpningsanvisningar* [6] samt *Metod för mappning till Snomed CT* [7].

Samverkan med andra aktörer

I genomförandet av uppdraget har Socialstyrelsen haft ett nära samarbete med E-hälsomyndigheten, Läkemedelsverket, SKR och Inera som alla har relaterade pågående uppdrag och aktiviteter.

Samarbetet med de olika aktörerna har framför allt skett inom ramen för E-hälsomyndighetens arbetsgrupp för strukturerad läkemedelsinformation som träffats regelbundet. Dialog har också förts med ansvariga för Socialstyrelsens uppdrag Nationell källa för ordinationsorsak [8] då ordinationsorsak är en av uppgifterna som ska dokumenteras vid läkemedelsordinationer och även ska finnas i den nationella läkemedelslistan. Socialstyrelsen har även deltagit i det strategiska forumet för den nationella läkemedelslistan.

Uppdragets ingående delar

Identifiera informationsbehovet

Det första steget i arbetet har varit att specificera informationsbehovet och de begrepp som behöver utredas. Den viktigaste utgångspunkten har varit Socialstyrelsens krav på hur en läkemedelsordination ska dokumenteras.

Enligt 6 kap. 10 § i Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (HSLF-FS 2017:37) om ordination och hantering av läkemedel i hälso- och sjukvården ska följande uppgifter om en läkemedelsordination dokumenteras:

- läkemedelsnamn eller aktiv substans,
- läkemedelsform,
- läkemedlets styrka,
- dosering,
- administreringsätt,
- administreringstillfällen,
- läkemedelsbehandlingens längd,
- ordinationsorsak,
- när och hur läkemedelsbehandlingen ska följas upp eller avslutas,
- i förekommande fall, anledningen till att läkemedlet inte får bytas ut mot ett likvärdigt läkemedel, och
- sådana övriga uppgifter som behövs för en säker hantering av läkemedlet

Andra källor som bidragit till förståelse för läkemedelsprocessen och till att identifiera informationsbehov, har varit regeringens promemoria om nationell läkemedelslista DS 2016:44 [1], E-hälsomyndighetens fördjupade förstudie om den nationella läkemedelslistan [2] och SKR:s arbete med en domänmodell för läkemedelsområdet [9].

Den information som dokumenteras i patientens journal vid ordination återanvänds i flera olika delar av läkemedelsprocessen: vid förskrivning, vid rekvisition, vid utlämnande av läkemedel, vid iordningställande, vid administrering/överlämnande och vid vårdens uppföljning. Vid utredningen av begrepp, termer och informationsstruktur har Socialstyrelsen beaktat hur informationen används i olika delar av läkemedelsprocessen, eftersom det är viktigt att begreppen används enhetligt.

Utreda termer och begrepp

För att kunna tolka och hantera information likartat, är det viktigt att komma överens om språkbruket. Det görs genom att utreda och beskriva begreppen terminologiskt.

I detta uppdrag har terminologer på Socialstyrelsen ansvarat för att språket ska stämma överens med fackspråket inom vård och omsorg. Terminologer och informatiker på myndigheten har genomfört begreppsutredningarna. Sakkunniga har funnits tillgängliga i E-hälsomyndighetens arbetsgrupp för strukturerad läkemedelsinformation. Eftersom olika begrepp har krävt olika sakkunskaper, har sammansättningen av deltagare vid terminologimötena varierat. Socialstyrelsen, SKR och Inera har kunnat bidra med sakkunskap i utredningarna av vårdbegrepp, t.ex. *ordination* och *ordinationsorsak*, och Läkemedelsverket och E-hälsomyndigheten har kunnat bidra vid utredningarna av begrepp inom läkemedelsområdet, t.ex. *läkemedelsform* och *aktiv substans*. Socialstyrelsens terminologer har tagit fram förslag på termer, definitioner och anmärkningar och stämt av förslagen regelbundet med arbetsgruppen på E-hälsomyndigheten. Förslagen har sedan tagits vidare i

Socialstyrelsens etablerade terminologiprocess⁶ med intern remiss, extern remiss och slutligen publicering i Socialstyrelsens termbank.

Termbankens uppgift är att rekommendera termer som är etablerade med en specifik betydelse inom fackspråket. Vissa utredningar var därför inte aktuella för publicering i termbanken. Det handlade om:

- Utredningar av begrepp som inte specifikt tillhör fackområdet, t.ex. *periodicitet, mängd* eller *måttenhet*.
- Utredningar av dokumentationskrav i HSLF-FS 2017:37 som inte motsvarar facktermer utan mer allmänna uttryck, t.ex. *läkemedelsbehandlingens längd*.

Dessa begrepp beskrivs i stället i den tillämpade begreppsmodellen.

Ta fram en tillämpad begreppsmodell

En tillämpad begreppsmodell tas fram med utgångspunkt i en referensmodell, och beskriver begrepp inom ett avgränsat område. Referensmodellen som tillämpas i detta fall är NI.

För att begrepp ska kunna tolkas och hanteras likartat behöver de begrepp i verksamheten som det ska vara möjligt att hålla information om identifieras och beskrivas. Begreppen som det ska vara möjligt att hålla information om när det gäller ordination och hantering av läkemedel i hälso- och sjukvården, har identifierats och beskrivits i en tillämpad begreppsmodell. Även relationerna mellan de olika begreppen är en viktig del av förståelsen av begreppen vilket visualiseras i begreppsmodellen. Begreppen har identifierats och utretts tillsammans med E-hälsomyndighetens arbetsgrupp för strukturerad läkemedelsinformation.

Vid framtagandet av den tillämpade begreppsmodellen har utgångspunkten varit den terminologiska begreppsanalysen där fokus är att definiera begrepp. Arbetet med att ta fram begreppsmodellen har därför skett i samverkan mellan terminologer och informatiker på Socialstyrelsen för att begreppen i begreppsmodellen ska harmonisera med definitioner av termer i termbanken. För begrepp som inte motsvarar begrepp i termbanken har en egen benämning och beskrivning av begreppet tagits fram. Begreppsmodellen har under arbetets gång stämts av med E-hälsomyndighetens arbetsgrupp för strukturerad läkemedelsinformation.

Begreppsmodellen är en tillämpning av NI:s begreppsmodell för hälso- och sjukvård. Detta innebär att begreppen har analyserats för att fastställa om begreppen innehållsmässigt kan kategoriseras som eller överensstämmer helt med ett visst NI-begrepp. Ett exempel på detta är begreppet *läkemedelsbehandling* som har kategoriserats som NI:s begrepp *aktivitet*. De flesta begreppen i NI finns definierade i Socialstyrelsens termbank. Att relatera till och korrekt använda vedertaget fackspråk skapar förutsättningar för att begreppen kan tolkas och hanteras likartat.

---

⁶ Se Socialstyrelsens handledning för arbete med begrepp och termer [5]

Ta fram en tillämpad informationsmodell

En tillämpad informationsmodell tas fram med utgångspunkt i en referensmodell, och beskriver information som ska kunna hållas och hanteras i verksamheten, inom ett avgränsat område. Referensmodellen som tillämpas i detta fall är NI.

Ett arbete med att ta fram en tillämpad informationsmodell för ordination och hantering av läkemedel påbörjades under 2018. Arbetet utgick från SKR:s domänenmodell för läkemedel [9]. Tanken med modellen var att den skulle kunna användas som referens för E-hälsomyndigheten i deras arbete med strukturerad läkemedelsinformation i den nationella läkemedelslistan. Arbetet med modellen har sedan pausats och det är den tillämpade begreppsmodellen som kommer att användas som gemensam grund och referens. Bakgrunden till detta finns beskriven i Socialstyrelsens delrapport 2018 [3].

Genom att begreppsmodellen är en tillämpning av NI:s begreppsmodell finns ändå ett stöd i övergången från begreppsmodell till informationsmodell; för varje begrepp i NI finns en beskrivning av hur begreppet representeras i motsvarande informationsmodell.

Välja och vid behov ta fram nya koder

Socialstyrelsen har, tillsammans med E-hälsomyndigheten, Läkemedelsverket och SKR identifierat behov av kodverk för administreringsätt. Läkemedelsverket tillhandahåller koder för avsett administreringsätt för läkemedelsprodukter från EDQM⁷, vilka är utformade för att stödja de regulatoriska kraven. Kodverket bedömdes dock inte tillgodose vårdens behov av att dokumentera administreringsätt i patientens journal.

SKR bildade i början av 2018 en arbetsgrupp kring kodverk för administreringsätt och dosenheter med representanter från E-hälsomyndigheten, regionerna, SKR, Inera och Socialstyrelsen. Snomed CT valdes som referensterminologi för administreringsätt och dosenheter. Gruppen har färdigställt de utvecklade urvalen. Urvalen har sedan mappats till Snomed CT enligt gällande metod [7]. Nya begrepp, termer och koder har också lagts till i Snomed CT.

E-hälsomyndigheten tog över det sammankallande ansvaret för gruppen vid årsskiftet 2018/2019. E-hälsomyndigheten har också haft ansvar för kontakter med Läkemedelsverket under arbetets gång.

Arbetsgruppen har inhämtat behov och kunskap från verksamhetsföreträdare. Socialstyrelsen har deltagit i möten med arbetsgruppen och haft förtlöpande kontakter med projektledare för att sortera upp frågor beträffande översättningar, termval samt uppdelning av överordnade och underordnade begrepp.

Utöver arbetet med kodverk för administreringsätt och dosenheter har Socialstyrelsen också analyserat hur information om ordinationsorsak⁸ kan dokumenteras i enlighet med NI:s informationsstruktur.

⁷ European Directorate for the Quality of Medicines

⁸ <https://www.socialstyrelsen.se/utveckla-verksamhet/e-halsa/tillampning/kodsystem-for-ordinationsorsak/>

Ge användarstöd

Socialstyrelsen har gett användarstöd till E-hälsomyndigheten, Läkemedelsverket, SKR och Inera när det gäller hur information kan struktureras på ett enhetligt sätt med hjälp av nationell informationsstruktur, samt i frågor om terminologibindning, dvs. hur informationen kan uttryckas med koder från relevanta kodverk, som Snomed CT. Detta har skett genom regelbundna möten och workshoppar i arbetsgrupper där Socialstyrelsen deltagit med terminologer och informatiker. Vid några tillfällen har jurister deltagit för att svara på specifika frågor om dokumentationskraven i HSLF-FS 2017:37.

Resultat

Socialstyrelsen har tagit fram förslag på revidering av termbanken i fråga om 16 begrepp och 15 begrepp har fått beskrivningar eller förtydligats i den tillämpade begreppsmodellen. Vilka dessa är visas i tabell 1 i kolumn *Förslag på revidering/tillägg i termbanken* och i kolumn *Beskrivning i den tillämpade begreppsmodellen*. Vid varje begreppsutredning har även ett antal närliggande begrepp diskuterats och analyserats. I tabellen visas de begrepp som slutligen tagits med i den tillämpade begreppsmodellen. Begreppen är sorterade utifrån begreppsområden. Några begrepp är fortfarande under utredning.

Tabell 1 Begreppsutredningar som lett till ändringar i termbanken och beskrivningar i den tillämpade begreppsmodellen

Begrepp som inkluderats i den tillämpade begreppsmodellen	Förslag på revidering/tillägg i termbanken	Beskrivning i den tillämpade begreppsmodellen
patient		
hälsotillstånd		
ORDINATION		
ordination	x	
läkemedelsordination		
ordinationsorsak	x	x
behandlingsorsak	x	x
ändringsorsak	x	x
ordinatör		
LÄKEMEDELSBEHANDLING		
läkemedelsbehandling		x
längd (läkemedelsbehandlingens)		x
behandlingsändamål		x
mål (läkemedelsbehandlingens)		x
uppföljning (av läkemedelsbehandling)		x
LÄKEMEDEL		
läkemedel		x
aktiv substans	x	
läkemedelsprodukt	x	
läkemedelsnamn		under utredning
läkemedelsform	x	
styrka	x	
extemporeberedning		under utredning
iordningställt läkemedel		under utredning
ADMINISTRERING		
administrering av läkemedel		
administreringstillfälle		x

dosering	x	
periodicitet		x
dos	x	
mängd		x
dosenhet		x
måttenhet		x
presentationsenhet/avdelad dos		under utredning
dosjustering		x
administreringssätt	x	
administreringsväg	x	
administreringsställe	x	
precisering av administreringsställe	x	
administreringsmetod	x	
medicinteknisk produkt	x	
FÖRSKRIVNING		
förskrivning		
förskrivare		

Uppdaterat innehåll i termbanken

Av de begrepp som utretts inom ramen för uppdraget har 16 lett till revidering av Socialstyrelsens termbank. Begreppen förklaras i åtta uppdaterade termposter: *dosering*, *läkemedelsprodukt*, *läkemedelsform*, *ordination*, *styrka*, *aktiv substans*, *dos*, *ordinationsorsak*, och en ny termpost: *administreringssätt*.

Resultatet redovisas i bilaga 1.

Begreppsmodell för ordination och hantering av läkemedel

Utifrån det specifika dokumentationsbehovet kopplat till ordination och hantering av läkemedel inom hälso- och sjukvård, har en tillämpad begreppsmodell tagits fram som innehåller de identifierade verksamhetsbegrepp som det ska vara möjligt att hålla information om. Den tillämpade begreppsmodellen beskriver begreppen och hur de olika begreppen relaterar till varandra. Den tillämpade begreppsmodellen är ett resultat av de begreppsutredningar som gjorts i E-hälsomyndighetens arbetsgrupp för strukturerad läkemedelsinformation. Den visar hur de olika myndigheterna och aktörerna kommit fram till att begreppen och begreppens relationer kan beskrivas.

Resultatet redovisas i bilaga 2, där finns även en läsanvisning till begreppsmodellen.

Kodverk

Kodverken för administreringssätt består i nuläget av begrepp för administreringsväg (72 st), administreringsmetod (26 st), medicinteknisk

produkt för läkemedelsadministrering (26 st), administreringsställe (43 st) och precisering av ställe (12 st). Kodverket för dosenhet består av 59 begrepp.

Snomed CT-begrepp har mappats till de termer som finns i EDQM:s kodverk för administreringsväg och administreringsmetod. För att tillgodose behoven har Socialstyrelsen skapat ett antal nya begrepp i Snomed CT. I ett antal fall har språket i termerna justerats och allmänspråkliga termer har lagts till som synonymer i Snomed CT för att begreppen ska bli lättare att förstå i kommunikationen med patienten. Dosenheterna har dessutom utökats med termer för att kunna beskrivas i singular, plural och i förkortad version.

Vidareutveckling av nationell informationsstruktur

Vissa behov av ändringar i NI har identifierats och bearbetats under arbetets gång. Som exempel kan nämnas begreppen *ordination* och *läkemedel* samt attributet *typ* i klassen Individuell plan som lagts till i NI begreppsmodell och informationsmodell för Hälso- och sjukvård, version 2019:1. NI uppdateras kontinuerligt inom ramen för Socialstyrelsens förvaltning.

Behov av fortsatt utveckling

Utmaningar i arbetet

En utmaning i arbetet är att många av regionerna har påbörjat arbetet med att införa nya vårdinformationssystem. Detta är ett långsiktigt arbete och viktigt för att möjliggöra att koder, begrepp, termer och strukturer som används ska vara enhetliga i de nya systemen. Införandet av den nationella läkemedelslistan kommer dock ske innan de nya vårdinformationssystemen finns på plats. E-hälsomyndigheten har i sitt arbete med att ta fram en informationsmodell som grund för utvecklingen av den nationella läkemedelslistan, till viss del behövt ta hänsyn till informationsstrukturer i befintliga system och tjänster.

Dessa frågor bedöms som viktiga i förhållande till det pågående arbetet för en enhetligare begreppsanvändning, som också är ett av insatsområden inom vision e-hälsa 2025 Uppdrag och överenskommelser på nationell nivå behöver samordnas för att skapa en gemensam målbild.

Fortsatt arbete och förvaltning

De delar som tagits fram av Socialstyrelsen i det här uppdraget kommer att förvaltas av myndigheten: revideringar och tillägg i termbanken, tillämpad begreppsmodell och framtagna koder i Snomed CT.

Definitioner i termbanken

Terminologiarbetets resultat i det här uppdraget tas tillvara inom termbankens förvaltning. Termbankens innehåll utvecklas kontinuerligt. Termer, definitioner och anmärkningar som fastställts i samband med det här uppdraget kan komma att revideras vid nya terminologiarbeten. Revideringar av termbanken görs dock enligt försiktighetsprincipen, med stor hänsyn till tidigare arbeten, och nya förslag förankras alltid brett innan de publiceras.

Tillämpad begreppsmodell

Den tillämpade begreppsmodellen kommer att förvaltas, utvecklas och tillgängliggöras inom ramen för Socialstyrelsens förvaltning, vilket innebär ett utökat förvaltningsansvar på myndigheten. De informationsmodeller som tagits fram för nationella läkemedelslistan av E-hälsomyndigheten och domänmodellen som tagits fram av SKR behöver kunna referera till den tillämpade begreppsmodellen. Lämpliga former för detta diskuteras aktörerna emellan. Eftersom vissa begrepp är under utredning vid tidpunkten för denna rapport, se tabell 1, kan begreppsmodellen komma att revideras om utredningarna ger anledning till det.

Kodverk

Kodverken i form av urval kommer inledningsvis att publiceras halvårsvis genom den ordinarie releasen av svenska Snomed CT. E-hälsomyndigheten

kommer att tillgängliggöra kodverken för användarna av den nationella läkemedelslistan.

Referenser

1. Nationell läkemedelslista, Departementsserien 2016:44 (DS 2016:44). Socialdepartementet, 2016.
2. E-hälsomyndighetens uppdrag Fördjupad förstudie om nationella läkemedelslistan.
<https://www.ehalsomyndigheten.se/globalassets/dokument/rapporter/for-djupad-forstudie-om-nationell-lakemedelslistas2017-05731-fs.pdf>
3. Gemensamma termer, begrepp och informationsstruktur inom läkemedelsområdet – Delrapport 2018. Socialstyrelsen, 2018.
<https://www.socialstyrelsen.se/globalassets/sharepoint-dokument/artikelkatalog/ovrigt/2018-12-58.pdf>
4. Strukturera och koda information för elektronisk hantering: Metodstöd för användning av Gemensam informationsstruktur. Stockholm: Socialstyrelsen, 2018.
<http://www.socialstyrelsen.se/publikationer2018/2018-2-8>
5. Socialstyrelsens handledning för arbete med begrepp och termer. Stockholm: Stockholm: Socialstyrelsen, 2019.
<https://www.socialstyrelsen.se/globalassets/sharepoint-dokument/artikelkatalog/klassifikationer-och-koder/2019-2-15.pdf>
6. Stöd för användning av nationell informationsstruktur (NI), Tillämpningsanvisningar. Hämtad 2019-11-13 från
<http://informationsstruktur.socialstyrelsen.se/Support>
7. Metod för mappning till Snomed CT. Stockholm: Socialstyrelsen, 2013.
<http://www.socialstyrelsen.se/publikationer2013/2013-8-8>
8. Utveckling av en nationell källa för ordinationsorsak. Socialstyrelsen, 2018. <https://www.socialstyrelsen.se/globalassets/sharepoint-dokument/artikelkatalog/ovrigt/2018-12-46.pdf>
9. SKL:s arbete med en domänmodell för läkemedelsinformation. Sveriges Kommuner och Landsting, 2018.
<https://skl.se/download/18.5ff8c3e716627c0caa92b6f7/1538487015911/SKLs%20arbete%20med%20dom%C3%A4nmodell%20f%C3%B6r%20l%C3%A4kemedelsinformation.pdf>

Bilaga 1. Uppdateringar i termbanken

Tabell 2 Uppdateringar i termbanken

Term	Definition	Anmärkning
dosering	(av läkemedel:) uppgift om dos och periodicitet	Exempel på doseringar: 1 tablett 2 gånger om dagen; en inhalation var sjätte timme; 1 tablett som en engångsdos, 1–2 tabletter vid behov.
läkemedelsprodukt	namngivet läkemedel med viss styrka och läkemedelsform	[tidigare anmärkning struken]
läkemedelsform Synonym: beredningsform	form som läkemedel förekommer i	Exempel: tablett, kapsel, suppositorium, kräm, depotplåster, granulat. Läkemedelsformen i förpackningen kan skilja sig från läkemedelsformen vid administrerings tillfället. Det gäller exempelvis brustabletter som är avsedda att lösas upp i vatten vid administreringen.
ordination	beslut av behörig hälso- och sjukvårdspersonal som är avsett att påverka en patients hälsofyllstånd genom en hälso- och sjukvårdsåtgärd	En ordination kan förutom läkemedelsbehandling avse exempelvis specialkost eller fysisk aktivitet. Den person som ordinerar benämns ordinator. För en tydlig fackspråklig kommunikation bör termen ordination inte användas synonymt med den ordinerade hälso- och sjukvårdsåtgärden.
styrka	(i läkemedel:) halt av en aktiv substans	Styrkan kan uttryckas som mängd per avdelad dos, volymenhet eller viktenhet beroende på läkemedelsform, t.ex. 500 mg per tablett, 20 mg/ml eller 1mg/g. Uppgiften om styrka som anges på läkemedelsförpackningen är en del av identifikationen av läkemedelsprodukten och används vid kommunikation om läkemedlet. För läkemedel med aktiva substanser som är föreningar (salter), kan uppgiften om styrkan på förpackningen avse olika former av den aktiva substansen. Den kan exempelvis baseras på styrkan för hela föreningen eller på den aktiva delen i föreningen (eng. active moiety). När uppgiften ska användas för beräkningar är det viktigt att känna till vad den avser i det specifika fallet. Kombinationsläkemedel innehåller flera aktiva substanser och har en styrka för var och en av dessa.
aktiv substans	(i läkemedel:) beståndsdel vars syfte är att ge terapeutisk effekt eller möjlighet att ställa diagnos	Med aktiv substans kan exempelvis avses: -en enkel substans som är aktiv i sig själv, t.ex. paracetamol -en förening av substanser (ett salt), t.ex. morfinhydroklorid -den del i en förening av substanser som är aktiv (eng. active moiety), t.ex. morfin.

Term	Definition	Anmärkning
		Andra beståndsdelar i läkemedel kan exempelvis vara färgämnen, konserveringsmedel, bindemedel (som möjliggör sammanpressning av tabletter) och drageringsmedel (som används för att ge ytskiktet på tabletter önskvärda egenskaper). Sådana substanser kallas hjälpämnen.
dos	(inom läkemedelshandling:) mängd av ett visst läkemedel med en given styrka, som ska administreras	Mängden uttrycks med ett exakt värde (t.ex. 2 tabletter; 2 ml) eller ett intervall (t.ex. 2–3 tabletter). Dos används även inom andra terapiområden som nutrition, t.ex. mängd näringsdryck 100 ml.
ordinationsorsak	indikation som en ordinator anger som skäl till en viss ordination	Vid läkemedelsordinationer kan två typer av ordinationsorsaker dokumenteras: behandlingsorsaker och ändringsorsaker. En behandlingsorsak är skälet till den läkemedelsbehandling som ordineras. Exempel på behandlingsorsaker är olika hälsotillstånd, som huvudvärk, hjärtflimmer och blåsor i munnen. En ändringsorsak är skälet till en ändring av läkemedelsbehandlingen. Exempel på ändringsorsaker är läkemedelsbiverkning och bristande effekt av ett läkemedel. Utsättning av läkemedelsbehandling betraktas som en form av ändring. Se även Nationell källa för ordinationsorsak (NKOO) på Socialstyrelsens webbplats.
administreringsätt	[ingen definition]	Ett läkemedels administreringsätt, det vill säga hur läkemedlet ska administreras, kan beskrivas med olika uppgifter. Vilken information som är nödvändig skiljer sig från fall till fall. För en strukturerad beskrivning kan följande uppgifter kombineras: Administreringsväg, dvs. den väg i kroppen som ett läkemedel tar för att nå ett målorgan. Det kan exempelvis komma in oralt (via munnen) eller intravenöst (i ven). Administreringsställe, dvs. den kroppsdel eller kroppsstruktur där läkemedlet administreras, t.ex. munhåla, skuldra, lår. Ibland är administreringsstället detsamma som det målorgan som läkemedlet ska påverka, t.ex. ögat för ögondroppar. Precisering av administreringsställe, som kan förtydliga informationen om ett angivet administreringsställe. Exempel: vänster, höger, nedre, övre. Administreringsmetod, dvs. den metod som används för att tillföra läkemedlet till kroppen, t.ex. infusion eller injektion. Medicinteknisk produkt vid läkemedelsadministrering, t.ex. pump, sond, nebulisator. Se definition av medicinteknisk produkt.

Bilaga 2. Tillämpad begreppsmodell

Syftet med begreppsmodellen för ordination och hantering av läkemedel inom hälso- och sjukvård är att beskriva identifierade begrepp inom området som det ska vara möjligt att hålla information om samt att visa relationer mellan de identifierade begreppen. Begreppsmodellen (figur 1) utgår från verksamhetsperspektivet och de företeelser som finns där.

Analysen och framtagandet av begreppsmodellen har utgått från 2019 års nationell informationsstruktur (NI) version 2019:2 för hälso- och sjukvård. Det finns en läsanvisning att tillgå som innehåller en övergripande beskrivning av innehållet och notationstekniken.

Begreppsbeskrivning

Tabell 3 Begrepp i begreppsmodellen för ordination och hantering av läkemedel i hälso- och sjukvård

Begrepp	Definition/Beskrivning
administrering av läkemedel	<i>Definition enligt Socialstyrelsens termbank:</i> tillförelse av läkemedel till kroppen <i>Anmärkning:</i> Läkemedelsadministrering avser både när patienten ger sig själv ett läkemedel och när hälso- och sjukvårdspersonal tillför läkemedlet.
administreringsmetod	<i>Anmärkning till termpost administreringsätt i Socialstyrelsens termbank:</i> Administreringsmetod, dvs. den metod som används för att tillföra läkemedlet till kroppen, t.ex. infusion eller injektion.
administreringsställe	<i>Anmärkning till termpost administreringsätt i Socialstyrelsens termbank:</i> Administreringsställe, dvs. den kroppsdel eller kroppsstruktur där läkemedlet administreras, t.ex. munhåla, skuldra, lår. Ibland är administreringsstället detsamma som det målorgan som läkemedlet ska påverka, t.ex. ögat för ögondroppar.
administreringsätt	<i>Anmärkning till termpost administreringsätt i Socialstyrelsens termbank:</i> Ett läkemedels administreringsätt, det vill säga hur läkemedlet ska administreras, kan beskrivas med olika uppgifter. Vilken information som är nödvändig skiljer sig från fall till fall.
administreringstillfälle	<i>Beskrivning i begreppsmodell:</i> Tillfälle då ett läkemedel tillförs kroppen
administreringsväg	<i>Anmärkning till termpost administreringsätt i Socialstyrelsens termbank:</i> Administreringsväg, dvs. den väg i kroppen som ett läkemedel tar för att nå ett målorgan. Det kan exempelvis komma in oralt (via munnen) eller intravenöst (i ven).
aktivitet (inom hälso- och sjukvård)	<i>Beskrivning i begreppsmodell:</i> Något som kan utföras av någon eller något inom hälso- och sjukvård och som är inriktat på visst resultat. Det kan till exempel röra sig om att hälso- och sjukvårdspersonal eller en medicinteknisk produkt utför något. Inom hälso- och sjukvård förekommer exempelvis följande typer av aktiviteter: utredning, behandling, planering och uppföljning. Aktiviteter kan vara exempelvis pågående, utförda eller planerade.
aktiv substans	<i>Definition enligt Socialstyrelsens termbank:</i> (i läkemedel:) beståndsdel vars syfte är att ge terapeutisk effekt eller möjlighet att ställa diagnos <i>Anmärkning:</i> Med aktiv substans kan exempelvis avses: -en enkel substans som är aktiv i sig själv, t.ex. paracetamol -en förening av substanser (ett salt), t.ex. morfinhydroklorid -den del i en förening av substanser som är aktiv (eng. active moiety), t.ex. morfin. Andra beståndsdelar i läkemedel kan exempelvis vara färgämnen, konserveringsmedel, bindemedel (som möjliggör sammanpressning av tablett) och drageringsmedel (som används för att ge ytskiktet på tablett önskvärda egenskaper). Sådana substanser kallas hjälpämnen.
behandlingsorsak	<i>Anmärkning till termpost ordinationsorsak i termbanken:</i> Vid läkemedelsordinationer kan två typer av ordinationsorsaker dokumenteras: behandlingsorsaker och ändringsorsaker. En behandlingsorsak är skälet till den läkemedelsbehandling som ordineras. Exempel på behandlingsorsaker är olika hälsotillstånd, som huvudvärk, hjärtflimmer och blåsor i munnen.

Begrepp	Definition/Beskrivning
	<p><i>Beskrivning i begreppsmodell:</i> En behandlingsorsak är en typ av ordinationsorsak.</p> <p>Exempel på behandlingsorsaker:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ett hälsotillstånd som man vill behandla med läkemedel, till exempel <i>muntorrhet, epigastriskt obehag, svår oro.</i> - ett risktillstånd som man vill förebygga med läkemedel, till exempel <i>kardiovaskulär primärprevention, osteoporos med hög risk för fraktur</i> <p>en aktivitet som ska utföras med hjälp av läkemedel, till exempel <i>diagnostisk radiografi med kontrastmedel</i></p>
behandlingsändamål	<p><i>Definition enligt Socialstyrelsens termbank:</i> (vid ordination:) avsikt med ordinerad behandling så som ordinatören formulerat den med patienten som mottagare</p> <p><i>Anmärkning:</i> Eftersom beskrivningen av behandlingsändamålet (ändamåltexten) riktar sig direkt till patienten (till skillnad från ordinationsorsaken) formuleras det ofta annorlunda än ordinationsorsaken. Exempel på behandlingsändamål: mot bihåleinflammation, mot smärta, vätskedrivande, förebygger karies.</p> <p>Vid förskrivning av läkemedel ska ändamålet, liksom dosering och användning, anges på receptet, och vid expediering på apotek skrivs det ut på etiketten som klistras på förpackningen. På recept anges behandlingsändamålet ofta som en delmängd i doseringsanvisningen.</p> <p>Behandlingsändamål kallas i läkemedelssammanhang även ändamål med behandlingen eller ibland bara ändamål.</p> <p><i>Beskrivning i begreppsmodell:</i> Behandlingsändamålet formuleras på ett sådant sätt att patienten ska förstå syftet med behandlingen, samt kunna skilja ett visst läkemedels effekt från andra läkemedel om patienten har flera ordinerade läkemedelsbehandlingar.</p> <p>Exempel på behandlingsändamål är: mot muntorrhet mot obehag och smärta i maggropen lugnande mot benskörhet med hög risk för benbrott sänker blodfetterna</p>
dokument (inom hälso- och sjukvård)	<p><i>Beskrivning i begreppsmodell:</i> Samling av information som behandlas och fungerar som en enhet. Observera att ett dokument inte nödvändigtvis behöver vara ett papper.</p> <p>En specifik samling av information kan behöva hållas samman som en enhet och tillföras olika typer av metadata, exempelvis en signatur av en epikris (som i sig består av enskilda uppgifter), datumangivelse för utfärdandet av ett dödsintyg eller dokumentation om att en specifik samling uppgifter har lämnats ut till annan myndighet. Dokument kan innehålla explicita relationer mellan de uppgifter i patientjournal som dokumentet består av. Exempel är ett utlåtande där man vill beskriva att en aktivitet har orsak i ett tidigare observerat hälsotillstånd.</p>
dos	<p><i>Definition enligt Socialstyrelsens termbank:</i> (inom läkemedelshandling:) mängd av ett visst läkemedel med en given styrka, som ska administreras</p> <p><i>Anmärkning:</i> Mängden uttrycks med ett exakt värde (t.ex. 2 tabletter; 2 ml) eller ett intervall (t.ex. 2–3 tabletter).</p> <p>Dos används även inom andra terapiområden som nutrition, t.ex. mängd näringsdryck 100 ml. (från Socialstyrelsens termbank)</p>
dosenhet	<p><i>Beskrivning i begreppsmodell:</i> Dosenhet är den enhet som används för att uttrycka mängden av det läkemedel som en patient ska ta, t.ex. ml, gram, tablett, kapsel. I</p>

Begrepp	Definition/Beskrivning
	vissa fall används en mindre precis dosenhet, t.ex. 1 applicering av mjukgörande kräm.
dosering	<i>Definition enligt Socialstyrelsens termbank:</i> (av läkemedelsprodukt:) uppgift om dos och periodicitet <i>Anmärkning:</i> Exempel på doseringar: 1 tablett 2 gånger om dagen; en inhalation var sjätte timme; 1 tablett som en engångsdos, 1–2 tabletter vid behov.
dosjustering	<i>Beskrivning i begreppsmodell:</i> Justering av dosering som sjuksköterska gör utifrån de i en ordination givna mål- och mätvärden. Den som ordinerar bestämmer en initial dosering samt de mål- eller mätvärden som ska ligga till grund för dosjusteringen
extemporeberedning	<i>under utredning</i>
förskrivare	<i>Definition enligt Socialstyrelsens termbank:</i> person behörig att utfärda recept, livsmedelsanvisning, hjälpmedelskort eller dosrecept
förskrivning	<i>Definition enligt Socialstyrelsens termbank:</i> utfärdande av recept, livsmedelsanvisning, hjälpmedelskort eller dosrecept av behörig hälso- och sjukvårdspersonal <i>Anmärkning:</i> Notera att begreppet skiljer sig från begreppet förskrivning av hjälpmedel. En person behörig att förskriva kallas förskrivare. Termen förskrivning kan även stå för själva resultatet av att förskriva. För detta begrepp används, framför allt inom apoteks-verksamhet, även termen expeditionsunderlag eller expedieringsunderlag.
hälso- och sjukvårdspersonal	<i>Definition enligt Socialstyrelsens termbank:</i> person eller personer som i sitt yrke utför hälso- och sjukvård <i>Anmärkning:</i> Hälso- och sjukvårdspersonal är oftast anställd av en vårdgivare. En vårdgivare kan ha anställd hälso- och sjukvårdspersonal, och ibland, som t.ex. för enskild näringsidkare, kan rollerna sammanfalla.
hälsofillstånd	<i>Anmärkning enligt Socialstyrelsens termbank:</i> Hälsofillstånd används i allmänspråket men också inom vård och omsorg om tillstånd av hälsa i vid mening som en individ befinner sig i. Men hälsofillstånd används även mer specifikt i betydelsen tillstånd som en person potentiellt kan vända sig till hälso- och sjukvården för. Här räknas alla tillstånd hanterade av hälso- och sjukvården in, således även till exempel det tillstånd personens syn har (i samband med en synundersökning inför körkort) eller det tillstånd den blivande modern befinner sig i (i samband med mödravårdsbesök). Hälsofillstånd används alltså i flera betydelser. Det innebär att om man vill vara precis måste man tydliggöra vilken betydelse som avses.
iordningställt läkemedel	<i>under utredning</i>
läkemedel	<i>Definition enligt Socialstyrelsens termbank:</i> substans eller kombination av substanser som tillhandahålls med uppgift om att den har egenskaper för att förebygga eller behandla sjukdom hos människor eller djur, eller som kan användas på eller tillföras människor eller djur i syfte att återställa, korrigera eller modifiera fysiologiska funktioner genom farmakologisk, immunologisk eller metabolisk verkan eller för att ställa diagnos <i>Beskrivning i begreppsmodell:</i> I denna kontext avses de läkemedel som kan ordinerar och hanteras inom vården eftersom utgångspunkten för begreppsmodellen är de dokumentationskrav som finns i Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (HSLF-FS 2017:37) om ordination och hantering av läkemedel i hälso- och sjukvården. Det är en delmängd av det som avses i den legala definitionen av läkemedel som är mer omfattande.

Begrepp	Definition/Beskrivning
läkemedelsbehandling	<p><i>Anmärkning enligt Socialstyrelsens termbank:</i> Läkemedelsbehandling ingår i åtgärdsgruppen behandling i Klassifikation av vårdåtgärder, KVÅ, och innebär behandling där läkemedel används. (från Socialstyrelsens termbank)</p> <p><i>Beskrivning i begreppsmodell:</i> Behandling där läkemedel används. I begreppet läkemedelsbehandling ingår även att ge läkemedel i syfte att ställa diagnos, se definition av läkemedel.</p>
läkemedelsform	<p><i>Definition enligt Socialstyrelsens termbank:</i> form som läkemedel förekommer i</p> <p><i>Anmärkning:</i> Exempel: tablett, kapsel, suppositorium, kräm, depotplåster, granulat. Läkemedelsformen i förpackningen kan skilja sig från läkemedelsformen vid administreringstillfället. Det gäller exempelvis Brustabletter som är avsedda att lösas upp i vatten vid administreringen.</p>
läkemedelsnamn	<i>under utredning</i>
läkemedelsordination	<p><i>Definition enligt Socialstyrelsens termbank:</i> ordination som avser läkemedelsbehandling</p> <p><i>Beskrivning i begreppsmodell:</i> En ordination av läkemedel är ett beslut som avser läkemedelsbehandling. Varje beslut som förändrar en läkemedelsbehandling är att betrakta som en ordination. Att påbörja eller avsluta en behandling, ändra en dos, förlänga en behandling är alla en form av ordination. Läkemedelsordinationen innehåller instruktion om hur läkemedelsbehandlingen bör utföras. Läkemedelsordinationen dokumenteras i patientjournalen med de uppgifter som anges i 6 kap. 10 § i HSLF-FS 2017:37.</p>
läkemedelsprodukt	<i>Definition enligt Socialstyrelsens termbank:</i> namngivet läkemedel med viss styrka och läkemedelsform
längd (läkemedelsbehandlingens)	<p><i>Beskrivning i begreppsmodell:</i> Enligt 6 kap. 10 § i HSLF-FS 2017:37 ska läkemedelsbehandlingens längd dokumenteras. I HSLF-FS 2017:37 avses med läkemedelsbehandlingens längd hur lång tid en vid ett tillfälle ordinerad läkemedelsbehandling ska pågå. Om exempelvis dosen ändras dag två i en tidigare ordinerad tiodagarsbehandling, så anges den längd som gäller från ordinationstillfället och framåt, det vill säga åtta dagar. Läkemedelsbehandlingens längd kan förutom en exakt tidsangivelse uttryckas med villkor, exempelvis <i>till symtomfri</i>, eller att läkemedelsbehandlingen ska pågå <i>tills vidare</i>.</p>
medicinteknisk produkt	<p><i>Anmärkning till termpost administreringsätt i Socialstyrelsens termbank:</i> Medicinteknisk produkt vid läkemedelsadministrering, se definition av medicinteknisk produkt, t.ex. pump, sond, nebulisator.</p>
mål (med läkemedelsbehandling)	<p><i>Beskrivning i begreppsmodell:</i> Potentiellt hälsotillstånd som en patient eller hälso- och sjukvårdspersonal önskar uppnå efter utförd läkemedelsbehandling, till exempel <i>fri från smärta</i>. Mål med läkemedelsbehandlingen ska dokumenteras vid en fördjupad läkemedelsgenomgång enligt 11 kap. 14 § i HSLF-FS 2017:37. Det är inte en obligatorisk uppgift vid läkemedelsordination men dokumenteras om det behövs för en god och säker vård i enlighet med 3 kap. 6 § patientdatalagen. En läkemedelsbehandling kan vara en av flera åtgärder i en behandlingsplan där målet med läkemedelsbehandlingen är ett delmål för att nå ett övergripande mål med behandlingen. Mål med läkemedelsbehandling ska inte förväxlas med Behandlingsändamål.</p>

Begrepp	Definition/Beskrivning
måttillstånd (inom hälso- och sjukvård)	<i>Beskrivning i begreppsmodell:</i> Potentiellt hälsotillstånd som en patient eller hälso- och sjukvårdspersonal önskar uppnå efter utförda aktiviteter. Exempel på måttillstånd är att patienten ska bli fri från sjukdom eller bli symtomlindrad.
måttenhet	<i>Beskrivning i begreppsmodell:</i> Fastställt jämförelsevärde för en storhet. Storhet avser egenskap som kan mätas eller beräknas, till exempel längd, vikt eller volym. Måttenheten för längd kan exempelvis vara centimeter och måttenheten för volym kan vara liter. Exempel där en läkemedelsprodukts styrka anges med måttenheter: Oral lösning 0,5 mg/ml Exempel där dos uttrycks med en måttenhet: Oral lösning 2 ml
mängd	<i>Beskrivning i begreppsmodell:</i> Den kvantitativa omfattning som en resurs har, uttryckt exempelvis som volym, massa eller antal.
ordination	<i>Definition enligt Socialstyrelsens termbank:</i> beslut av behörig hälso- och sjukvårdspersonal som är avsett att påverka en patients hälsotillstånd genom en hälso- och sjukvårdsåtgärd <i>Anmärkning:</i> En ordination kan förutom läkemedelsbehandling avse exempelvis specialkost eller fysisk aktivitet. Den person som ordinerar benämns ordinator. För en tydlig fackspråklig kommunikation bör termen ordination inte användas synonymt med ordinerad hälso- och sjukvårdsåtgärd. Se även Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (HSLF-FS 2017:37) om ordination och hantering av läkemedel i hälso- och sjukvården. Observera dock att föreskriftens definition är något modifierad för att passa in i sin kontext.
ordinationsorsak	<i>Definition enligt Socialstyrelsens termbank:</i> indikation som en ordinator anger som skäl till en viss ordination <i>Beskrivning i begreppsmodell:</i> Ordinationsorsak är en av de uppgifter som ska dokumenteras i patientjournalen vid läkemedelsordination enligt 6 kap. 10 § i HSLF-FS 2017:37. Information om ordinationsorsak är viktig att känna till inte bara inför en eventuell ny läkemedelsordination utan även vid rutinmässiga bedömningar av patientens hälsotillstånd och pågående behandlingar eller i samband med enkla eller fördjupade läkemedelsgenomgångar Ordinationsorsak bör anges genom användning av Socialstyrelsens nationella källa för ordinationsorsak som är ett strukturerat kodsysteem för ordinationer.
ordinator	<i>Definition enligt Socialstyrelsens termbank:</i> person behörig att ordinerar hälso- och sjukvårdsåtgärd
patient	<i>Definition enligt Socialstyrelsens termbank:</i> person som erhåller eller är registrerad för att erhålla hälso- och sjukvård
periodicitet	<i>Beskrivning i begreppsmodell:</i> Förlopp som karakteriseras av att samma tillstånd återkommer med jämna mellanrum. Exempel: 1 tablett 2 gånger om dagen eller en inhalation var sjätte timme. Begreppet har i det här fallet en friare tolkning, och innefattar även engångsdoser och dosering enligt villkor: 1 tablett som en engångsdos; 1–2 tabletter vid behov.
precisering av administreringsställe	<i>Anmärkning till termpost administreringsställe i Socialstyrelsens termbank:</i>

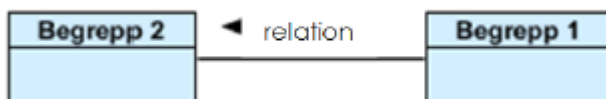
Begrepp	Definition/Beskrivning
	Precisering av administreringsställe, som kan förtydliga informationen om ett angivet administreringsställe. Exempel: vänster, höger, nedre, övre.
presentations-enhet/avdelad dos	<i>under utredning</i>
resurs (inom hälso- och sjukvård)	<i>Beskrivning i begreppsmodell:</i> Något som kan tas i anspråk för eller krävs för genomförande av aktiviteter eller processer inom hälso- och sjukvård och som inte avser personer eller organisationer. Exempel är olika typer av medicintekniska produkter, hjälpmedel, läkemedel, organ och blod:
styrka	<i>Definition enligt Socialstyrelsens termbank:</i> (i läkemedel:) halt av en aktiv substans <i>Anmärkning:</i> Styrkan kan uttryckas som mängd per avdelad dos, volymenhet eller viktenhet beroende på läkemedelsform, t.ex. 500 mg per tablett, 20 mg/ml eller 1 mg/g. Uppgiften om styrka som anges på läkemedelsförpackningen är en del av identifikationen av läkemedelsprodukten och används vid kommunikation om läkemedlet. För läkemedel med aktiva substanser som är föreningar (salter), kan uppgiften om styrkan på förpackningen avse olika former av den aktiva substansen. Den kan exempelvis baseras på styrkan för hela föreningen eller på den aktiva delen i föreningen (eng. active moiety). När uppgiften ska användas för beräkningar är det viktigt att känna till vad den avser i det specifika fallet. Kombinationsläkemedel innehåller flera aktiva substanser och har en styrka för var och en av dessa.
uppföljning (av läkemedelsbehandling)	<i>Beskrivning i begreppsmodell:</i> Det att undersöka hur en avslutad eller pågående läkemedelsbehandling har fallit ut för att besluta om vidare åtgärder. Uppgifter om när och hur läkemedelsbehandlingen ska följas upp eller avslutas ska dokumenteras i patientjournalen enligt 6 kap. 10 § i HSLF-FS 2017:37. I planeringen för uppföljning av en läkemedelsbehandling som ska pågå tillsvidare ingår att bestämma tidpunkten för när en ny bedömning ska göras. Även då läkemedelsbehandling ska pågå under en viss begränsad tid kan det behövas en uppföljning för att säkerställa att behandlingen fått avsedd effekt eller kontrollera patientens hälsotillstånd efter behandlingen. Angivelse av när behandlingen ska följas upp kan avse ett exakt datum, ett senast-före-datum eller en skrivning såsom <i>uppföljning vid nästa läkarbesök</i> .
ändringsorsak	<i>Anmärkning till termpost ordinationsorsak i termbanken:</i> Vid läkemedelsordinationer kan två typer av ordinationsorsaker dokumenteras: behandlingsorsaker och ändringsorsaker. En ändringsorsak är skälet till en ändring av läkemedelsbehandlingen. Exempel på ändringsorsaker är läkemedelsbiverkning och bristande effekt av ett läkemedel. Utsättning av läkemedelsbehandling betraktas som en form av ändring. <i>Beskrivning i begreppsmodell:</i> En ändringsorsak är en typ av ordinationsorsak. Ändringsorsaker kan vara omständighet som beror på läkemedelsbehandlingen eller annan omständighet. Exempel på ändringsorsaker: biverkning, överkänslighetsreaktion, bristande effekt, på patientens initiativ.

Läsanvisning för tillämpad begreppsmodell

Notation i begreppsmodellen

Ett begrepp i begreppsmodellen beskrivs genom sin relation till andra begrepp. Relationen mellan två begrepp representeras av en linje mellan begreppen. Ovanför linjen står namnet på relationen. En pil visar i vilken riktning relationen ska läsas.

Parallellt med analysen av dokumentationsbehov och begrepp i verksamheten analyseras även begreppen i förhållande till NI:s begreppsmodell. Detta innebär att en relation etableras, som bygger på innehållsmässig överensstämmelse (så kallad semantisk korrespondens) mellan begreppen. Beroende på förhållandet mellan begreppen ser notationen i den tillämpade begreppsmodellen olika ut. När ett begrepp kategoriseras som ett visst NI-begrepp används notationen *begrepp : NI-begrepp*. Ett exempel på detta är *Läkemedelsbehandling : Aktivitet* där läkemedelsbehandling kategoriseras som en aktivitet. När ett begrepp överensstämmer med ett begrepp i NI används notationen *: NI-begrepp*. Ett exempel på detta är *: Hälsotillstånd*.

Beskrivning av begreppen i begreppsmodellen

När begrepp i den tillämpade begreppsmodellen motsvarar begrepp i Socialstyrelsens termbank används termer och definitioner från termbanken i begreppsmodellen. Detta dokumenteras i tabellen med begreppsbeskrivningar som *Definition enligt Socialstyrelsens termbank*. De begrepp i begreppsmodellen som inte motsvarar begrepp i termbanken har fått en egen benämning och beskrivning. Dessa beskrivningar dokumenteras som *Beskrivning i begreppsmodellen*. Ibland ges förtydliganden och ytterligare exempel avseende en termbanksdefinition, även dessa dokumenteras som *Beskrivning i begreppsmodellen*.

Bilaga 3. Kodverk för administreringsväg

Administreringsväg

Tabell 4 Kodverk för administreringsväg

Term	Snomed CT (hierarki 284009009 värde för administreringsväg)	Väg kopplat till ställe	Tänkbara synonymer, patient
subkonjunktivalt	372476004 subkonjunktivalt	Öga	i öga
endotrakeopulmonellt	372452007 endotrakeopulmonellt	Munhålan, Näsborre, Halsen	via luftvägarna
via munslemhinna	372473007 via munslemhinna	Munhålan	via munslemhinnan
gingivalt	372457001 gingivalt	Munhålan	via tandköttet
aurikulärt	10547007 aurikulärt	Ytteröra	på örat
buckalt	54471007 buckalt	Munhålan	under överläppen
dentalt	372449004 dentalt	Munhålan	på tänderna
endocervikalt	372450004 endocervikalt	Slidan	via livmoderhalsen
epiduralt	404820008 epiduralt		i ryggmärgsvätskan
epilesionellt	764723001 epileSIONellt		på vävnadsskada
extraamniotiskt	372453002 extraamniotiskt		nära fosterhinnan
extrakorporalt	714743009 extrakorporalt		utanför kroppen
intragastriskt	445768003 intragastriskt		via magsäcken
gastroenteralt	372454008 gastroenteralt		via magsäck och/eller tunntarm
enteralt	58731000052100 intestinalt		via tarmarna
intraamniotiskt	372458006 intraamniotiskt		i fostervattnet
intraarteriellt	58100008 intraarteriellt		i artär
intraartikulärt	12130007 intraartikulärt	Höft, Häl, Knä, Fot, Ankel, Armbåge, Skulderregion	i led
intrabursalt	372459003 intrabursalt		i slemhäck eller sena
intracerebralt	446540005 intracerebralt		i hjärnvävnaden
intracerebroventrikulärt	420719007 intracerebroventrikulärt		i hjärnans hålrum
intracervikalt	58741000052106 intracervikalt	Slidan	i livmoderhalsens vävnad

Term	Snomed CT (hierarki 284009009 värde för administreringsväg)	Väg kopplat till ställe	Tänkbara synonymer, patient
intracisternalt	418892005 intracisternalt		i ryggmärgsvätskan
intradermalt	372464004 intrakutant		i huden
intradiskalt	372465003 intradiskalt		i ryggradens disk
intraepidermalt	448077001 intraepidermalt		i överhuden
intraglandulärt	58751000052109 intraglandulärt		i körtel
intrakameralt	418821007 intrakameralt	Öga	i ögats kammare
intrakardiellt	372460008 intrakardiellt		i hjärtmuskeln
intrakartilaginöst	418331006 intrakartilaginöst		i brosk
via corpus cavernosum	445769006 via corpus cavernosum		i penis svällkroppar
intrakolangiopankreatiskt	58761000052107 intrakolangiopankreatiskt		via gallgångsöppningen
intrakoronart	372463005 intrakoronart		i kranskärten
intralesionellt	372466002 intralesionellt		i vävnadsskada
intralymfatiskt	372467006 intralymfatiskt		i lymfkärl
intramuskulärt	78421000 intramuskulärt	Lår, Buken, Överarm, Glutealt, Underarm, Underben	i muskel
intraokulärt	372468001 intraokulärt	Öga	i öga
intraossöst	417255000 intraossöst		i benmärg
intraperikardiellt	445771006 intraperikardiellt		i hjärtsäcken
intraperitonealt	38239002 intraperitonealt	Buken	i bukhålan
intrapleuralt	372469009 intrapleuralt		i lungsäck
intraportalt	58771000052103 intraportalt		i portvenen
intraprostatiskt	419810008 intraprostatiskt		i prostatan
intrasternalt	372470005 intrasternalt		i bröstbenet
intratekalt	72607000 intratekalt		i ryggmärgsvätskan
intratumoralt	447122006 intratumoralt		i tumör
intrauterint	62226000 intrauterint	Slida, Buken	i livmodern
intravenöst	47625008 intravenöst		i ven
intravesikalt	372471009 intravesikalt		i urinblåsan
intravitreal	418401004 intravitreal	Öga	i ögats glaskropp
kutant	448598008 kutant		på huden
laryngealt	420185003 laryngealt	Munhålan, Halsen	i luftstrupen
nasalt	46713006 nasalt	Näsborre	via näsan
okulärt	58781000052101 okulärt	Öga	i öga

Term	Snomed CT (hierarki 284009009 värde för administreringsväg)	Väg kopplat till ställe	Tänkbara synonymer, patient
oralt	26643006 oralt	Munhålan	via munnen
orofaryngealt	418664002 orofaryngealt	Munhålan	i mun och/eller svalg
periartikulärt	372474001 periartikulärt	Höft, Häl, Knä, Hand, Fot, Ankel, Armbåge, Skulderregion	vid led
perineuralt	372475000 perineuralt		vid nerv
parodontalt	447052000 parodontalt	Munhålan	i munnen
periostealt	420047004 periostealt		vid skelettben
peritumoralt	58811000052103 peritumoralt		vid tumör
juxtaskleralt	58821000052106 posteriort juxtaskleralt	Öga	intill ögonvita
rektalt	37161004 rektalt	Ändtarmen	via ändtarmen
retrobulbärt	418321004 retrobulbärt	Öga	bakom ögonglob
subkutant	34206005 subkutant		i underhuden
sublinguallt	225780003 sublinguallt	Munhålan	under tungan
submukosalt	419874009 submukosalt		i slemhinna
subretinalt	58831000052108 subretinalt	Öga	under näthinna
uretralt	90028008 uretralt		i urinröret
vaginalt	16857009 vaginalt	Slidan	via slidan
intramuralt	711378007 intramuralt		i livmoderväggen

Administreringsmetod

Tabell 5 Kodverk för administreringsmetod

Term	Snomed CT (hierarki 736665006 administreringsmetod för läkemedelsform)	Tänkbara synonymer, passiv verbform
applicering	738991002 applicera	appliceras
badning	58841000052102 bada	till bad
tuggning	738992009 tugga	tuggas
tuggning och utspottning	58851000052104 tugga och spotta ut	tuggas och spottas ut
tuggning och sväljning	58861000052101 tugga och svälj	tuggas och sväljes
dialys	108241001 dialysåtgärd	dialys
gurgling	782168006 gurgla	gurglas
gurgling och utspottning	58881000052107 gurglande och utspottande	gurglas och spottas ut
gurgling och sväljning	58891000052109 gurglande och sväljande	gurglas och sväljes
implantation	58921000052104 implantera	implanteras
infusion	764794000 infundera	infusion
inhalation	740666001 inhalera	inhalation
injektion	740685003 injicera	injektion
insättning	738993004 sätta in	sätts in
upplösning i munnen	59671000052103 orodispersion	upplöses i munnen
droppning	61201000052104 droppa	droppas
instillation	738994005 instillera	instilleras
sköljning	782155003 skölja	sköljes
sköljning och utspottning	59691000052104 skölj och spotta ut	sköljes och spottas ut
sköljning och sväljning	59701000052104 skölj och svälj	sköljes och sväljes
sprejning	738996007 spreja	sprejas
sugning	764498003 suga	sugs
sväljning	738995006 svälja	sväljes
hemodialys	302497006 hemodialys	hemodialys
peritonealdialys	71192002 peritonealdialys	peritonealdialys
infiltration	718329006 via infiltration	infiltreras

Medicinteknisk produkt för läkemedelsadministrering

Tabell 6 Kodverk för medicinteknisk produkt för läkemedelsadministrering

Term	Snomed CT (hierarki 272181003 klinisk utrustning och kliniska hjälpmedel)	Tänkbara synonymer, patient
infusionspump	430033006 infusionspump	pump
elastomer pump	468352000 Elastomeric infusion pump kit (physical object) 462741000 Patient-controlled	ballongpump
smärtpump	analgesia infusion pump (physical object)	smärtpump
insulinpump	69805005 insulinpump	insulinpump
nutritionspump	468664004 Enteral feeding pump (physical object)	nutritionspump
mag- och tarmsond	303699009 mag-tarmsond	sond
nasogastrisk sond	17102003 nasogastrisk sond	sond via näsan till magsäcken
nasoduodenal sond	773725001 nasoduodenal sond	sond via näsan till tarmen
nasojejunal sond	773703007 nasojejunal sond	sond via näsan till tarmen
rektalsond	310201002 rektalsond	sond via ändtarmen
nebulisator	334947002 nebulisator	nebulisator
andningsbehållare	464036000 andningsbehållare	andningsbehållare
näsgrimpa	261974006 näsgrimpa	näsgrimpa
mask	261382003 mask	mask
trakeostomitub	129121000 trakeostomitub	andningskanyl
central venkateter	52124006 central venkateter	central venkateter
perifer venkateter	82449006 perifer intravenös kateter	perifer venkateter
subkutan venport	398013009 implanterbar venåtkomstport	subkutan venport
PICC-line	398176008 perifert inlagd central venkateter	PICC-line
midline	61121000052104 midline-kateter	midline
urinkateter	20568009 urinkateter	urinkateter
gastrostomikateter	260552002 gastrostomikateter	sond till magsäcken via buken
gastrostomiport	470607009 gastrostomiknapp	knapp på magen till magsäcken
gastrojejunostomikateter	470372005 gastrojejunostomikateter	sond till tarmen via buken
gastrojejunostomiport	61131000052102 gastrojejunostomiport	knapp på magen till tarmen
jejunostomikateter	126065006 jejunostomikateter	sond till tarmen via buken

Administreringsställe

Tabell 7 Kodverk för administreringsställe

Term	Snomed CT (hierarki 123037004 kroppsstruktur)	Ställe kopplat till Precisering av ställe	Tänkbara synonymer, patient
hårbotten	244068002 skalregion	påverkad hud, sår	hårbotten
hörselgång	84301002 yttre hörselgång, struktur	höger, vänster, vardera	hörselgång
kind	60819002 kind, struktur	höger, vänster, vardera	kind
livmodern	35039007 livmoder, struktur		livmodern
lår	68367000 lår, struktur	höger, vänster, vardera, endast ena, utsida, insida, framsida, baksida	lår
buken	113345001 buk, struktur	nedre, övre	buken
munhålan	74262004 munhåla, struktur		munhålan
näsborre	53342003 näskavitet, struktur	höger, vänster, vardera, endast ena	näsborre
slidan	76784001 vagina, struktur		slidan
tungan	21974007 tunga, struktur		tungan
ändtarmen	34402009 rektum, struktur		ändtarmen
öga	81745001 öga, struktur	höger, vänster, vardera	öga
överarm	40983000 överarm, struktur	höger, vänster, vardera, endast ena, utsida, insida, framsida, baksida	överarm
läpp	48477009 läpp, struktur	nedre, övre, utsida, insida	läpp
skulderregion	16982005 skulderregion, struktur	höger, vänster, vardera, framsida, baksida	skuldra
överkroppen	128262006 överkropp, struktur		överkroppen
höft	29836001 höft, struktur	höger, vänster, vardera	höft
häl	76853006 häl, struktur	höger, vänster, vardera	häl
knä	72696002 knä, struktur	höger, vänster, vardera, utsida, insida, framsida, baksida	knä
fot	362887000 fotregion	höger, vänster, vardera	fot
ankel	344001 ankelregion, struktur	höger, vänster, vardera, utsida, insida, framsida, baksida	ankel
ansiktet	89545001 ansikte, struktur	påverkad hud, sår	ansiktet
armbåge	127949000 armbågsregion, struktur	höger, vänster, vardera, utsida, insida	armbåge
armveck	90837009 armvecksregion, struktur	höger, vänster, vardera, utsida, insida	armveck
axill	91470000 axillär region, struktur	höger, vänster, vardera	armhåla
bröst	76752008 bröst, struktur	höger, vänster, vardera	bröst

Term	Snomed CT (hierarki 123037004 kroppsstruktur)	Ställe kopplat till Precisering av ställe	Tänkbara synonymer, patient
halsen	49928004 halsens främre del, struktur		halsen
ljumske	26893007 inguinalregion, struktur	höger, vänster, vardera	ljumske
nacken	362654002 bakre delen av halsen, som helhet		nacken
bröstkorgen	60413009 bröstorg, struktur	nedre, övre	bröstkorgen
underarm	14975008 underarm, struktur	höger, vänster, vardera, utsida, insida, framsida, baksida	underarm
underben	30021000 underben, struktur	höger, vänster, vardera, utsida, insida, framsida, baksida	underben
ytteröra	28347008 ytteröra, struktur	höger, vänster, vardera	öra
yttre könsorgan	77142006 yttre könsorgan, struktur		könsorganet
navel	78220002 navel,struktur		naveln
rygg	281213008 rygg inklusive nacke, struktur	nedre, övre	ryggen
näsa	45206002 näsa, struktur		näsan
hand	85562004 hand, struktur	höger, vänster, vardera,	hand
glutealt	46862004 skinka, struktur	höger, vänster, vardera, endast ena	sättesmuskel
handrygg	63125000 handrygg, struktur	höger, vänster, vardera	handrygg
handflata	21547004 handflata, struktur	höger, vänster, vardera	handflata
fotrygg	2402003 fotrygg, struktur	höger, vänster, vardera	fotrygg
fotsula	57999000 fotsula, struktur	höger, vänster, vardera	fotsula

Precisering av ställe

Tabell 8 Kodverk för precisering av ställe

Term	Snomed CT (hierarki 272424004 relativa ställen)	Tänkbara synonymer, patient
vänster	7771000 vänster	vänster
höger	24028007 höger	höger
höger och vänster	51440002 höger och vänster , 51440002 vardera	vardera
en(a)	66459002 ensidig	endast ena
nedre	261122009 nedre	nedre
övre	261183002 övre	övre
utsida	49370004 lateral	utsida
insida	255561001 medial	insida
affekterad hud	59151000052104 affekterad hud	påverkad hud
sår	46742003 hudsår	sår
baksida	255551008 bakre	baksida
framsida	255549009 främre	framsida

Bilaga 4. Kodverk för dosenhet

Tabell 9 Kodverk för dosenhet

Term(utskrivet) singular	Term(utskrivet) plural	Term (förkortning)	Snomed CT	UCUM c/s	Tänkbara synonymer, patient
ampull	ampuller	st	732978007 ampull	{ampoule}	ampull
applicering	appliceringar	appl	413568008 applicering	{application}	applicering
blodenhet	blodenheter	enhet	258768008 enhet för blod	{unitofblood}	blodenhet
brustablett	brustabletter	tabl	61051000052105 brustablett	{effervescenttablet}	brustablett
buckaltablett	buckaltabletter	tabl	61061000052108 buckaltablett	{buccaltablet}	buckaltablett
centimeter	centimeter	cm	258672001 cm	cm	cm
depotkapsel	depotkapslar	kaps	61091000052100 depotkapsel	{prolongedreleasecapsule }	depotkapsel
depottablett	depottabletter	tabl	61081000052102 depottablett	{prolongedreleasetablet }	depottablett
dos	doser	dos	61001000052109 dos	{dose}	dos
dosmått	dosmått	dos	61111000052107 dosmått	{measure}	dosmått
dospåse	dospåsar	dos	733013000 dospåse	{sachet}	dospåse
dossteg	dossteg	dos	60991000052105 dossteg	{dosestep}	dossteg
droppe	droppar	dr	732994000 droppe	{drop}	droppe
endosbehållare	endosbehållare	dos	61011000052106 endosbehållare	{singledosecontainer }	endosbehållare
enhet	enheter	E	767525000 enhet	[iU]	E
enhet/timme	enheter/timme	E/h	258949000 enhet per timme	[iU]/h	E/timme
förfylld penna	förfyllda pennor	penna	733006000 penna	{prefilledpen}	penna
förfylld spruta	förfyllda sprutor	spruta	700474006 förfylld spruta, förbrukning av produktenhet	{prefilledsyringe}	spruta

Term(utskrivet) singular	Term(utskrivet) plural	Term (förkortning)	Snomed CT	UCUM c/s	Tänkbara synonymer, patient
gram	gram	g	258682000 gram	g	g
implantat	implantat	st	732996003 implantat	{implant}	implantat
inhalation	inhalationer	inh	422237004 inhalation	{inhalation}	inhalation
inlägg	inlägg	st	732998002 inlägg	{insert}	inlägg
kapsel	kapslar	kaps	732937005 kapsel	{capsule}	kapsel
liter	liter	L	258770004 liter	L	L
liter/minut	liter/minut	L/min	258994006 l/min	L/min	L/minut
löslig tablett	lösliga tabletter	tabl	61031000052101 löslig tablett	{solubletablet}	löslig tablett
mikrogram	mikrogram	mikrog	258685003 mikrogram	ug	mikrog
mikrogram/minut	mikrogram/minut	mikrog/min	258837002 mikrogram/min	ug/min	mikrog/minut
mikrogram/timme	mikrogram/timme	mikrog/h	258838007 mikrogram per timme	ug/h	mikrog/timme
mikromol	mikromol	mikromol	258719008 mikromol	umol	mikromol
milligram	milligram	mg	258684004 milligram	mg	mg
milligram	milligram	mg FE	1941000175103 milligram av natriumfenytoinekvivalenter	mg{FE}	mg FE
fenytoinekvivalenter	fenytoinekvivalenter	mg FE			
milligram/minut	milligram/minut	mg/min	258833003 mg/min	mg/min	mg/minut
milligram/timme	milligram/timme	mg/h	258834009 milligram per timme	mg/h	mg/timme
milliliter	milliliter	mL	258773002 milliliter	mL	mL
milliliter/minut	milliliter/minut	mL/min	258859000 ml/min	mL/min	mL/minut
milliliter/timme	milliliter/timme	mL/h	258989006 milliliter per timme	mL/h	mL/timme
millimol	millimol	mmol	258718000 millimol	mmol	mmol
millimol/minut	millimol/minut	mmol/min	258844006 mmol/min	mmol/min	mmol/minut
millimol/timme	millimol/timme	mmol/h	258845007 millimol per timme	mmol/h	mmol/timme
miljon enheter	miljoner enheter	ME	61211000052102 miljoner enheter	10*6.[iU]	miljoner E
minut	minuter	min	258701004 minut	min	minut

Term(utskrivet) singular	Term(utskrivet) plural	Term (förkortning)	Snomed CT	UCUM c/s	Tänkbara synonymer, patient
munsönderfallande tablett	munsönderfallande tabletter	tabl	61041000052107 munsönderfallande tablett	{orodispersibletablett }	munsönderfallande tablett
nanogram	nanogram	ng	258686002 nanogram	ng	nanog
parts per million	parts per million	ppm	258731005 ppm	[ppm]	ppm
plåster	plåster	st	733010002 plåster	{plaster}	plåster
procent	procent	%	415067009 procentandel	%	%
resoriblett	resoribletter	tabl	61101000052105 resoriblett	{sublingualtablett}	resoriblett
sprejning	sprejningar	sprej	419694003 sprejning	{spray}	sprejning
styck	styck	st	61021000052103 styck	{piece}	st
sugtablett	sugtabletter	tabl	733000006 sugtablett	{lozenge}	sugtablett
suppositorium	suppositorier	supp	733019001 suppositorium	{suppository}	stolpiller
tablett	tabletter	tabl	732936001 tablett	{tablet}	tablett
tuggtablett	tuggtabletter	tabl	61071000052104 tuggtablett	{chewabletablett}	tuggtablett
tuggummi	tuggummin	st	732989000 tuggummi	{chewinggum}	tuggummi
uretralstift	uretralstift	st	60981000052108 uretralstift	{urethralstick}	uretralstift
vaginalkapsel	vaginalkapslar	kaps	700483001 vaginalkapsel, förbrukning av produktenhet	{vaginalcapsule}	vaginalkapsel
vaginaltablett	vaginaltabletter	tabl	700482006 vaginaltablett, förbrukning av produktenhet	{vaginaltablett}	vaginaltablett
vagitorium	vagitorier	st	733007009 vagitorium	{pessary}	vagitorium